

Quæstiones Canonicae De Decimis

Friderich, Melchior

Ingolstadii, 17010 [i.e. 1710]

Quæstio III. An in causa decimarum admittenda sit appellatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61677)

elegerint non tantum permittentibus Canonicis, sed etiam ad electionem eos vocantibus, ac idcirco pro se habebant praesumptionem possessionis bonae fidei. Alia longè ratio est de laicis jus decimandi praetendentibus, cum istud secluso privilegio Ecclesiae ne quidem possidere possint *c. Causam 7. de Praescript.* nec ipsis patrocinetur scientia & patientia, imò nec concessio Parochorum, & Episcoporum, aliorumve Praelatorum SS. Pontifice inferiorum. Restitui igitur non debent, nisi ostendant titulum, videlicet privilegium Ecclesiae, saltem praesumptivè ex detentione immemorabili, juxta dicta *n. 654. & seqq.*

669 Ad V. R. Conjugem spoliatum conjugè restituendum esse, tametsi impedimentum consanguinitatis opponatur, quia spoliato ob contractum matrimonialem in facie Ecclesiae inquit assistit jus, & resistit spolianti. E contrario si laicus spoliatus est decimis à Parocho resistit jus spoliato, & assistit spolianti.

Accedit, quòd juxta *cit. c. 13. de Restit. spol.* restitutio non absolute faciendà sit, videlicet quoad thorum & mensam, sed solum quoad mensam. Quin si plena fieret restitutio, uti faciendam esse statuisse videtur Lucius III. *c. Ex conquestione 10. de Restit. spol.* ea tamen effectum habere non posset quoad thorum, si adest impedimentum dirimens, cum etiam beneficio restitutionis obtento, is, qui consanguinitatis habet notitiam, debitum conjugale nec exigere nec reddere vel tenere vel possit, ut dicitur *cit. c. 13.* Hinc per restitutionem conjugis spoliati nihil contra conscientiam fit, vel contra jus conjugis impedimentum objicientis & spoliantis. E contrario per restitutionem laici decimis spoliati saepe foret peccatum, saepe laederetur jus Ecclesiae & Parochi spoliantis: cum facile fieri possit, ut laicus nullo justo titulo decimas colligat, nec dubitandum esse videatur, à multis ita colligi.

QUÆSTIO III.

An in Causa Decimarum admittenda sit appellatio?

SUMMARIUM.

670. *Varia opiniones proponuntur.*

671. *Appellatio negantium deci-*

mas non habet effectum suspensivum.

672. *Nec illorum, qui praetendunt*

dunt immunitatem ex privilegio vel compositione dubia.

673. Habet tamen effectum devolutivum.

674. Appellatio Ecclesia conten-

dentis cum Ecclesia super jure decimandi, habet utrumque.

675. Laici solum devolutivum.

676. Contra excessum in modo colligendi appellari potest.

670 **A**ppellationem in decimis esse admittendam simpliciter & absque limitatione negant Speculator l. 2. part. 3. tit. de Appell. §. 2. n. 5. Maranta p. 6. de Ord. Judic. tit. de Appellat. n. 304. Glossa in can. 41. 2. q. 6. v. quoties etiam, & in can. 66. 16. q. 1. v. Tributa, Gilhausen c. 8. Arboris Judic. p. 3. n. 28. Rebuff. 9. ult. de Decim. n. 21. ac alij. Simpliciter affirmant Glossa in c. Tua nobis 26. h. t. v. Tributa, & Tiraq. de Privil. p. 1. causa privil. 153. Distingunt Hostiens. Anchar. Panorm. Hen. Boich. ac plerique alij in cit. c. 26. & appellationem negandam laico ajunt, si prætendat consuetudinem aut præscriptionem; concedendam verò, si opponat privilegium Ecclesiæ, vel compositionem. Verùm quæmadmodum priores duæ sententiæ malè negant & concedunt appellationem sine limitatione, ut ex dicendis patebit, ita distinctio, quam facit tertia, nec sufficit, nec solidà ratione nititur. Quando enim Panorm. alijque asserunt, ideo non concedi appellationem prætendenti- bus præscriptionem aut consuetudinem, quòd nec hæc nec illa contra Jus Divinum admittitur, falso supposito nituntur, quasi videlicet

decimæ absolutè ac etiam quando præcisè non sunt necessariæ ad congruam Parochi sustentationem, sint Juris Divini: hoc enim supra rejectum est n. 37. assertumque n. 258. & 281. decimas consuetudine & præscriptione abrogari posse. Nec satisfacit altera ratio, quam offert Moneta c. 8. de Decim. 9. 4. n. 60. nimirum favorabilius esse privilegium & compositionem, faciliusque probari posse, quàm præscriptionem & consuetudinem: dato enim, hoc verum esse, non tamen apparet, quare audiendus non sit, qui objicit & probare potest, se legitimè præscripsisse decimis, aut consuetudine legitimè præscriptâ ab ijs solvendis esse liberum. Sed neque sufficit illa distinctio inter consuetudinem & præscriptionem ex una, & inter privilegium ac compositionem ex altera parte: nam agit tantùm de casu, quo prætenditur exemptio à decimis; non verò etiam de altero casu æquè contro- verso, quo agitur de iplo jure decimandi inter duas Ecclesias, aut duos laicos, aut laicum & Ecclesiam. Pro varietate igitur jurium, quæ asserunt vel illi, qui exemptionem à decimis prætendunt; vel ij,

T c 2

qui

qui jus decimandi sibi vindicare contendunt, varia & multiplex distinctio facienda est.

671 **A**ssert. I. Si Parochiani detre-
dant solvere decimas, prætenden-
do consuetudinem vel præscriptio-
nem, & appellando sive extra sive
intra iudicium, non sunt audiendi,
sed compellendi ad solutionem. Af-
sertio hæc est omnium DD. & tra-
ditur apertè *c. Tua nobis 26. h. t.*
ibi: mandamus, quatenus omnes,
qui ratione personarum aut etiam
prediorum decimas Ecclesijs &
Clericis tue Diocesis exhibere te-
nentur, ad eas cum integritate
reddendas appellatione remotâ
compellas. Habent, igitur decimæ
paratam executionem, & licet aliàs
à citatione inchoandum sit, in ma-
teria tamen decimarum, si Paro-
chus agit contra subditum ob eas
non solutas, incipi potest à moni-
tione & præcepto, uti post Gloss.
Cardin. Imol. Laud. ac alios in
Clem. Dissendiosam 2. de Judic. V.
Præmoniti tradunt Rebuffus q. ult.
n. 23 & Moneta cit. c. 8. n. 56. Idem-
que tradunt de decimis in futurum
solvendis. Ratio dari solet: quia
decimæ sunt instar tributorum,
cùm his à Jure æquiparentur *cit. c.*
26 & c. 66. 16. q. 1. In vestigali-
bus autem & tributis Principi sol-
vendis appellans non auditur. *Can.*
Ei qui appellat 41. 2. q. 6. §. quoties.
l. abstinendum 4. & l. ult. C. quor.
appell. non recip. Accedit, quòd
decimæ Clericis assignatæ sunt

pro alimentis: præstatio autem ali-
mentorum celerem executionem
desiderat, & appellationem non
admittit, uti sumitur ex *l. fin. ff. de*
Appell. recip. l. 2. ff. de Re judic.
l. si instituta §. de inofficioso ff. de
Inoff Testam traditque communif-
sima DD. apud Salgado de Regia
proteçt. p. 3: c. 1. n. 1. & seqq. Li-
mitanda tamen est assertio ad ca-
sum, quo dubia est exceptionis ve-
ritas. Si enim constaret, immunitatē
legitimè fuisse præscriptā, aut con-
suetudine legitimè præscriptā de-
cimas fuisse sublatas, ac Parochiani
nihilominus eas postularentur, ap-
pellatio haud dubiè locum habe-
ret: cùm in tali casu præsumptio,
quæ est pro decimatore, cesset, ac
propterea illæ malè petantur, me-
ritòque audiendi sint Parochiani
solvere recusantes.

Assert. II. Appellatio illis quo- 672
que neganda est, qui immunitatem
à decimis prætendunt ex privilegio
vel compositione: nisi de hac vel
illo constet, aut probatio in conti-
nenti afferri possit. Ita sentiunt
Speculator ac alij n. 670. primo lo-
co allegati. Ratio est: quia textus
cit. c. 26. universaliter loquitur, nec
distinguit inter præscriptionem &
privilegium, vel inter consuetudi-
nem & compositionem. Neque ra-
tio distinguendi erat; tum quòd
inter eas non fit distinctio quoad
tributa & alimenta; tum quòd æ-
què frivola & falsa esse potest ex-
ceptio privilegij & compositionis,
quàm

quam præscriptionis & consuetudinis; tum demum quòd tota ratio discriminis, quòd DD. communiter faciunt inter hos liberationis modos, dum negant appellationem, si opponatur consuetudo aut præscriptio; concedunt, si prætendatur privilegium & compositio; videtur solum fundari in hoc, quòd præscriptio & consuetudo ferè dubia est, ob incertos actus possessorios &c. de privilegio verò & compositio faciliùs constare potest. Si ergo etiam ista dubia sunt, pariter neganda erit appellatio, & concedenda, si illæ sunt notoriæ aut in continenti probari possunt.

673 Assert. III. Et si appellatio in dictis casibus non habeat effectum suspensivum, habet tamen devolutivum. Ita sentiunt Piafecius p. 2. Prax. Episc. c. 4. n. 3. Scaccia de Appell. q. 17. limit. 18. n. 5. Salgado l. c. n. 7 5. Aug. Barbosa in cit. c. 26. h. t. n. 9. & de Offic. Paroch. c. 28. §. 4. n. 7. ac alij. Ratio patet: quia fieri potest, eum, qui immunitatem præterdit ex præscriptione, consuetudine, transactione &c. justè hujusmodi titulum allegare: non ergo adempta ipsi esse debet defensio; quòd fieret, si appellatio nullo modo admitteretur, & nec devolutivum effectum haberet.

674 Assert. IV. Si duæ Ecclesiæ aut Clericus cum Clerico vel Ecclesia contendant super jure decimandi, conceditur illi, qui condemnatus est iudicio, appellatio cum effectu

non tantum devolutivo, sed etiam suspensivo, uti post Gloss. Joann. Andr. Hostiens. Boich. Burr. in cit. c. 26. tradunt Piafecius l. c. Salgado l. c. n. 7 7. Præposit. in c. fin. h. t. §. quoties n. 32. q. 6. Gemin. de Appellat. n. 22. Scaccia l. c. n. 3. Barbosa ll. cc. ac alij. Idem dicendum videtur, quando super hoc jure litigant duo laici. Idem, si Clericus vel Ecclesia, quæ est in diuturna quasi possessione juris decimandi, condemnatur aut extrajudicialiter in ea turberetur. Ratio est: quia in hypothese primæ & secundæ assertionis is, qui decimas exigit, habet pro se fundatam in Jure intentionem, estque præsumptio contra eos, qui illas negant: in casibus autem hujus assertionis ipsum jus decimandi est dubium, unde æquum non est, ut alteruter litigantium cogatur alteri cedere, quamdiu jus est dubium & sententia nondum transijt in rem judicatam.

675 Assert. V. Quando laicus contendit cum Parocho super jure decimandi & titulum privilegij vel feudi ab Ecclesia concessi non ostendit, saltem præsumptivè ex quasi possessione inmemoriali, non est admittenda ejus appellatio, quæ suspendat jus Parochi seu ejus executionem quoad perceptionem decimarum: habet tamen appellatio effectum devolutivum. Assertio sequitur ex dictis n. 654. ubi cum communi omnium traditum est, laico spoliato non concedi re-

stitutionem, nisi postquam jus suum plenè probaverit, eò quòd Jura asistant Parocho & resistant laico non tantùm quoad jus decimandi, sed etiam quoad possessionem, & consequenter ille manutendus sit, quamdiu iste suam quasi possessionem, quam prætendit, non ostendit esse legitimam.

675 Assert. VI. Si in colligendis decimis modus exceditur, potest ab excessu appellari. Assertio certa est ex *l. ab executione 5. C. quor. appell. non recip. & c. Novit. 43. de Appellat.* Hinc, ut ait Salgado *l. c. n. 77.* nullus est casus de mundo, in quo propter excessum non admittatur appellatio etiam suspensiva, cùm omnis excessus sit gravamen ac injustitiam contineat, & excedere ac gravare paria sint, ut fusè profequitur idem *p. 4. c. 3. à n. 76. ubi à n. 89.* cum Bartolo, Felino, Baldo, ac alijs tradit, posse omisâ appellatione, quæ solum concedi-

tur ad decendum, implorari officium Judicis per viam querelæ, quæ competit ad annum. *arg. l. qui se gravatos C. de agri. & censu.* Quin agi poterit etiam de nullitate, uti post Joan. de Imola, Felin. Alex. Afflict. ac alios tenent Maranta *p. 6. act. ult. n. 9.* Avendan. *p. 1. c. 17. n. 4.* Parlador. *l. 2. c. fin. p. 5. §. 3. n. 4 & 5.* Molin. *de Primogen. l. 4. c. 7. n. 4.* Et quidem ad 30. annos, ut communis tradit cum Bart. *in l. Data opera col. 14. n. 9. C. qui accus. non poss. & Saliceto in l. si preses n. 6. C. quom. & quando Jud.* Nec si gravatus fortè non appellavit intra decendum, vel appellationem deseruit, quia in ea succubuit, prohibetur de nullitate agere: quia si quis plura Juris remedia habuit, atque uno eorum exclusus sit, vel superatus, non prohibetur altero experiri, uti patet ex *c. Concertationi 8. de Appell. in 6. & l. Si expressim 19. ff. eod.*

QUÆSTIO IV.

An Compensatio in Decimis admittenda sit?

SUMMARIUM.

677. Rationes dubitandi.

678. Non datur in decimis compensatio.

679. Nisi præterita sint.

680. Solutio oppositorum.

677 **Q**uæstio est, an colonus creditor Parochi possit huic decimas postulanti opponere com-

pensationem per modum exceptionis & in vim solutionis, seu dicere, se pro eo, quod sibi debetur à Parocho,